

SZÍNHÁZÉPÍTÉSZET

Színház Hawaiiiban

Az Amerikai Színháztechnikai Intézet (USITT) színházépítészeti díját a világ egyetlen, minden évben megrendezett, zsűrizett pályázatán osztják ki. Az Egyesült Államokban és külföldön megépült színházakkal lehet pályázni. A pályázaton nyertes épületek jól tükrözik a mai színházépítészeti tendenciákat. A 2014. évi díjazottak közül az első díjat nyert épületet mutatjuk be.¹

Fotók: Courtesy of Flansburgh Architects

„A projekttervet átítatja a fenntarthatóság mint cél, ami elsődlegesen a természetes szellőztetésben és az épületgépészeti rendszerek csekély mértékű használatában fejeződik ki.”

2005 óta Bill Murray (AIA), a Pfeiffer Partners Architects építésziroda vezetője, az Architecture for Awards alelnöke szervezi a pályázatot. Idén a zsűri három profi középület-tervezőből állt: Robert Long (ASTC), a Theatre Consultants Collaborative cégtől, Richard Talaske a Talaske Acoustics cégtől, a zsűri elnöke pedig Robert Yudell (FAIA) volt a Moore Ruble Yudell Architects irodától.

A zsűri a beérkezett tizenhárom pályaművet négy szempont alapján értékelte:

- környezettervezés és belsőépítészeti kialakítás,
- a közönségforgalmi terek és azok működése,
- az előadótér (nézőtér – színpad) kialakítása és funkcionalitása,
- az üzemi és kiszolgálótér és azok működése.

Az értékeléskor két további kérdést is figyelembe vettek: Hogyan működik a létesítmény? Mennyire sikeres az épület?

A zsűri öt fő kritériumot állapított meg:

- A nyertes projekteknek előremutató tulajdonságokat kell felmutatniuk, nem pusztán régi ötletek felhasználásával készült szép terveknek kell lenniük.
- A tervezési koncepciónak támogatnia kell az előadó-művészeti formák folyamatos fejlődését.
- A játszóhelyeknek látogató- és előadóbarátnak kell lenniük, valamint kedvező néző-színész kapcsolattal kell rendelkezniük.
- Az épületnek segítenie kell a közönséget az előadás élvezetében, és abban, hogy részese lehessen az élő előadásnak.
- Az épületek jó akusztikai és színháztechnikai megoldásokat tartalmazzanak.
- A projektekben a fenntartható tervezés tudatosságának, az iránta való elkötelezettségnek kifejezésre kell jutnia.

Bill Murray az évente megrendezésre kerülő Conference & Stage kiállításon Fort Worthben mutatta be a 2014. évi építészeti pályaműveket. A színpadon ott voltak a nyertesek képviselői is, akik elmondták saját nézeteiket. A tervpályázat ismertetése után a díjakat – egy kitüntető oklevelet és három elismerő oklevelet – az Építészeti Bizottság fogadásán adták át.

Kitüntető oklevelet a Seabury Hall Kreatív Művészeti Központ (Hawaii) épülete nyerte. Építész: Flansburgh Architects, társépítész a >

¹ A Theatre Design & Technology 2014. tavaszi számában megjelent ismertetés alapján.

▷ helybéli Riecke Sunnland Kono Ltd. A színháztechnikai konzulens a Theatre Projects Consultants volt. Az épületet 2012 szeptemberében adták át, a projekt költsége 5,4 millió USD volt.

A Seabury Hall, a Hawaiihoz tartozó Maui szigeten fekvő Makawao Főiskola előkészítő iskolája belesimul a környező tájba, és tiszteletben tartja a sziget helyi kultúráját. 760 m magas hegygerincen található, egyik oldalán egy szunnyadó vulkán csúcsa magasodik, másik oldalán kilátás nyílik az óceánra, falusi-

as környezetét a helyi állattartó farmok elszórt, rusztikus épületei adják. Az épület acélszerkezetű nyeregtetővel rendelkezik, amely a főbejárat fölé kinyúlik, ami szépen beleolvad a környezetbe. Az épület belső terének legnagyobb részét üvegszálás zsalukkal tartart széles ablakok alkotják, melyek szabályozzák a fényt, éjszaka pedig finom ragyogást kölcsönöznek az épületnek. Az oldalfalak, valamint a tető alakja a teljes épületben biztosítja a légáramlást. „A természetes hűtés az egyik kedvencem. Ez élővé teszi az épületet, érezhető, ahogy lélegzik.” – mondja az iskola fejlesztési igazgatója, Kathleen Buenger.

A mobil széksorok és a változtatható színpad számos színházi, tánc- és zenei előadást tesznek lehetővé, de az iskolagyűlések is megrendezhetők benne. Az iskolát a hallgatók által látogatható hawaii zenei és hulafejsztiválok, kóruskoncertek, előadások és vitaestek kötik a tágabb közösséghez.

Az épületegyüttes része a rugalmas parkettával ellátott, különálló táncstúdió, melynek falait a padlótól a mennyezetig tükör borítja, ablakai pedig a szabadba nyílnak. A főépület nagy előcsarnokában – a hallgatók által készített vizuális műalkotások számára – kiállítóhelyet, valamint kávézót helyeztek el. Színházi műhelyek és öltözők teszik teljessé a kö-

Fotók: Courtesy of Flansburgh Architects

zel 1000 m² alapterületű létesítményt, ami alig valamivel több, mint 5 millió dollárból valósult meg. Az épülethez pajtaszerű ajtókon keresztül megközelíthető, rugalmas külső tér csatlakozik, ami színpadi munkákra, próbákra, de akár előadásokra is használható. Ezen a téren keresztül érkezik a közönség is az épületbe, hogy megnézze az előadást. Ez egy szabadtéri gyülekezési pont egész nap a létesítménybe látogató diákok, színészek, nézők számára.

A tervezés kulcsfontosságú eleme a technológiai rács, ami maximális biztonságot és rugalmasságot nyújt a világítás és a befüggesztések számára. A függesztett díszletek és a lámpák bárhol elhelyezhetők, a rács minden pozícióhoz hozzáférést biztosít. A feszített huzalokból készült járható rács a teljes nézőtér és színpad fölött helyezkedik el.

A tervezés során az építési és üzemeltetési költségek minimalizálása volt a projekt legkritikusabb eleme. A helyszíni munkák és a szerkezet építése, továbbá a jól használható technológiai berendezések és bútorok beszerzése az 5,4 millió dolláros költségkeretből nagy találmányosságot igényelt. Az ügyesség és leleményesség példájaként megemlít-

jük, hogy az építész ipari üvegszálás zsaluból alakította ki a külső üvegfalakat borító árnyékolópaneleket. Ezek bőséges légáramlástól gondoskodnak, és szabályozzák a nappali fényt, így csökkentik a hagyományos épületgépészet iránti igényt. Az egyetlen épületgépészeti rendszert a nagyméretű ventilátorok alkotják, amelyek megkönnyítik a természetes légáramlást az épületben a felül elhelyezett szellőztetőnyílásokon keresztül kifelé. Nincsenek csővezetékek, hűtő- és fűtőberendezések, ami nemcsak pénzmegtakarítást jelent, hanem a nyitottság érzését kelti, és egyszerű eleganciát kölcsönöz a nézőtérnek.

Az építész tervezőcsapat általánosságban a következőket mondja projektjéről: „A központ szellemisége a kreativitás és a természetes közvetlenség körül forog. A színház a legmodernebb előadó-művészeti központok valamennyi képességével rendelkezik, de sokkal inkább egy visszafogott, minden lehetőséget kihasználó, flexibilis környezet. A pajta ötlete előnyös volt a koncepció és a helyi szellemiség szempontjából is. A projekt a természet fontosságát hangsúlyozza, és az ott élő emberek kulturális tradíciójára támaszkodott.”

